

Robert Michalski
WZRPO
Urząd Marszałkowski
Województwa Zachodniopomorskiego w Szczecinie

Co może dać nam JESSICA w RPO?

Podarowane pieniądze można skosztować jednorazowo. Jeśli jest ich sporo, a tak niewątpliwie jest w przypadku naszego kraju, to ich efektem będzie dostrzegalna poprawa naszego bytu. Podłączeni do kroplówki unijnych milionów do 2015 w skali całego kraju zbudujemy sporo dróg i autostrad, kilometry sieci wodno-kanalizacyjnych, uzbroimy setki km² terenów inwestycyjnych itd. Pozostaje pytanie, czy podarowane środki wykorzystamy w sposób optymalny? Czy przypadkiem nie ma metod mogących zmultiplikować efekt przekazanych nam euromilionów?

Swoistym pilotażem w poszukiwaniu przez unię nowych i efektywniejszych dróg dla dystrybucji unijnych milionów są dwie inicjatywy JEREMIE i JESSICA, bo przecież zamiast bezzwrotnej dotacji, można dać pożyczkę lub udzielić poręczenia dla kredytu bankowego. W ten sposób raz podarowany regionowi milion euro zamiast jednorazowego skosztowania, wraca z odsetkami. Kapitał się powiększa i można pożyczyć lub poręczyć jeszcze raz i tak w nieskończoność.

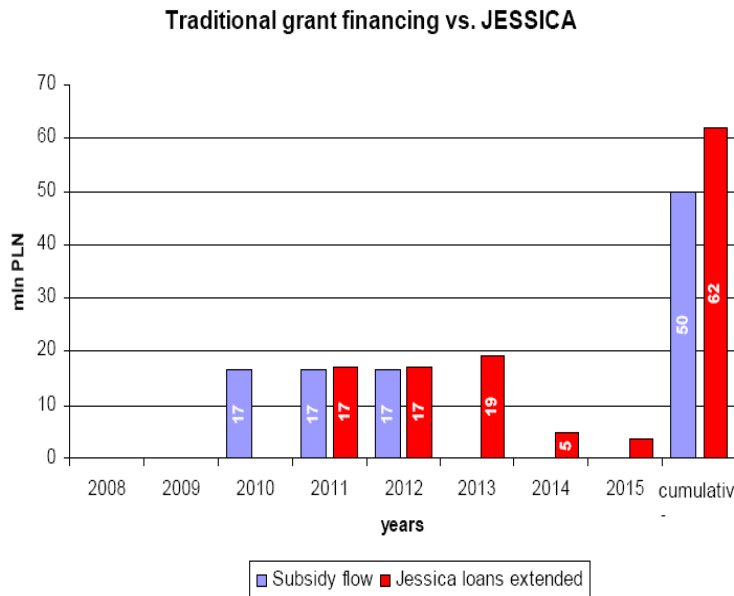
Udzielanie dotacji dla inwestycji generujących przychody bywa skomplikowane ze względu na obwarowania związane z pomocą publiczną i luką finansową. Wobec tego czemu w zamian nie „wejść w inwestycje” kapitałowo w formie PPP. Wtedy, po paru latach, będzie można sprzedać udziały w powołanej spółce odzyskując włożony kapitał. Do tego z zyskiem. Oto w dużym uproszczeniu mechanizm inżynierii finansowej stojący za inicjatywami JESSICA i JEREMIE.

Jak działa JESSICA?

Zamiast udzielania jednorazowych, bezzwrotnych dotacji tworzymy finansowe wehikuły, które stają się nowymi aktorami gospodarczymi w regionie i pozostają w nim już na stałe. W inicjatywie JESSICA tymi wehikułami mają być fundusze miejskie. Środki zamiast zniknąć,

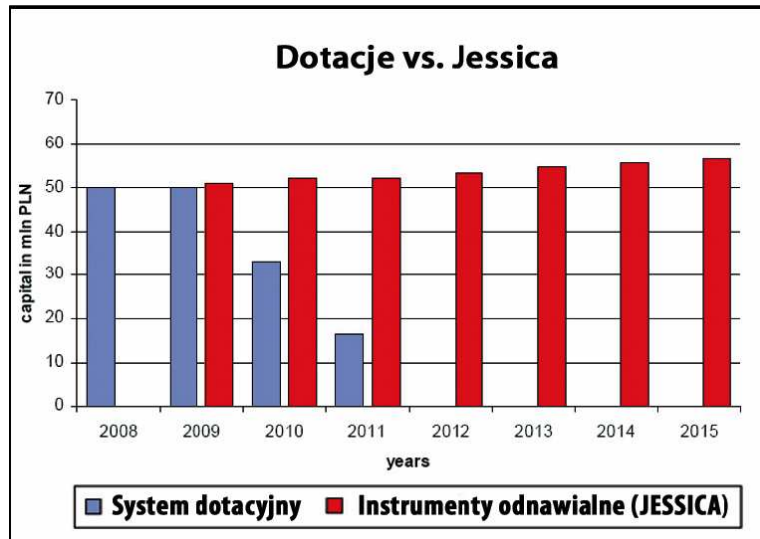
wracają i „pączkują”. Stosowane instrumenty również mogą być „elastyczne”, tzn. dostosowywać się do panującej sytuacji, np. w czasie recesji wspomniany wehikuł finansowy w ramach inicjatywy JESSICA może oferować więcej instrumentów wysokiego ryzyka, rekompensując potencjalnym beneficjentom utrudniony dostęp do kapitału.

Wykres nr 1

JESSICA w założeniu pomysłodawców jest mechanizmem dystrybucyjnym dla środków publicznych skierowanych na rewitalizację obszarów miejskich. Jednakże proponowaną konstrukcję finansowania można zastosować również dla inwestycji w innych obszarach np.: w infrastrukturę turystyczną, transport publiczny, kulturę, uzbrajanie terenów inwestycyjnych.

Kolejnym ważnym aspektem jest możliwość „kojarzenia” środków publicznych (czy to unijnych czy też JST) z kapitałem prywatnym. JESSICA pozwala nam spojrzeć w nowy sposób na funkcje środków unijnych w zderzeniu z zyskownością finansowanych operacji. W tradycyjnym modelu „dotacyjnym” beneficjent jest w pewnym sensie „karany”, gdy stworzona przez niego z udziałem środków unijnych dotacji infrastruktura przynosi dochody. Tą „karą” jest obniżony poziom dofinansowania, wynikający albo z tzw. luki finansowej, albo z mapy pomocy publicznej (jeśli jego projekt realizowany jest w ramach Regionalnej Pomocy Inwestycyjnej).

Wykres nr 2

Tak to wygląda w przypadku systemu „dotacyjnego”. Zastosowanie inżynierii finansowej w ramach inicjatywy JESSICA pozwoli odwrócić to myślenie. Tutaj za potencjalny przychód z projektu wnioskodawca przestaje być „karany”, a zaczyna być premiovany. W JESSICA zysk staje głównym motorem rozwojowym.

Na tym polega właśnie innowacyjność w myśleniu o interwencji publicznej. JST i inne podmioty publiczne w JESSICA zmuszone są do poszukiwania prorynkowych rozwiązań. Interwencja publiczna przestaje zastępować brak inwestycji rynku, a staje się uzupełnieniem dla kapitału prywatnego. W JESSICA interwencja środków publicznych (połączonych środków RPO oraz JST) ma umożliwić kapitałowi prywatnemu rozwiązanie powstałych problemów (gospodarcze odrodzenie podupadłych dzielnic miast). W pewnym sensie JESSICA pojawia się tam, gdzie dziś prywatny kapitał, z różnych względów obawia się zainwestować – np. ze względu na małą atrakcyjność terenów, wysoką przestępczość, skupisko patologii. Dzięki JESSICA fundusz miejski weźmie na siebie znaczną część ryzyka związanego z inwestycją. Ponadto JST otrzyma bardzo wiarygodnego partnera, czyli Europejski Bank Inwestycyjny.

W inicjatywie JESSICA mamy do czynienia z ciągłym dostępem do kapitału. Każde „dotacyjne źródło” kiedyś wyschnie. Fundusz miejski w ramach inicjatywy JESSICA nie, co doskonale obrazują wykresy nr 1 oraz nr 2.

Jak będzie działać wsparcie na rewitalizację?

W JESSICA nie będzie dotacji. Nie oznacza to całkowitej rezygnacji z grantów w działania rewitalizacyjne w Województwie Zachodniopomorskim. Część środków na rewitalizację w ramach osi priorytetowych nr 5 i nr 6 w RPO WZ będzie dostępna w formie dotacji.

Inwestycje rewitalizacyjne zgodnie z założeniami Uszczegółowienia RPO powinny mieć charakter projektów zintegrowanych, tzn. wsparcie zarówno poprzez inicjatywę JESSICA, jak i w tradycyjnym systemie dotacyjnym ma dotyczyć zespołów projektów (tzw. podprojektów) realizujących cele i zadania wynikające z Lokalnego Planu Rewitalizacji danej gminy. Wszystkie podprojekty muszą być ze sobą powiązane. Instytucja Zarządzająca RPO nie będzie w tym okresie wspierać pojedynczych projektów rewitalizacyjnych, jak miało to miejsce w poprzednim okresie programowania (ZPORR). Reasumując, aby stać się beneficjentem środków RPO WZ na rewitalizację, czy to w przypadku tradycyjnego systemu dotacyjnego, czy za pośrednictwem mechanizmów odnawialnych (JESSICA), JST musi wykazać się podejściem kompleksowym, nie ograniczającym się do planów remontu jednego budynku.

JESSICA zaoferuje zestaw instrumentów finansowych, których celem będzie uaktywnienie zdegradowanego obszaru. Będzie to narzędzie, pozwalające samorządom na zbudowanie, a następnie stopniowe finansowanie wieloletniej strategii dla obszarów rewitalizowanych.

Ponadto dzięki JESSICA otrzymujemy możliwość utworzenia nowej regionalnej instytucji finansowej w Regionie, która pozostanie w nim już na stałe. Ciekawym przykładem, który w pewnym stopniu będzie można powielić w oparciu o środki RPO wraz z pozyskanymi dodatkowo środkami są funkcjonujące w Republice Federalnej Niemiec banki regionalne (niem. Landesbanken). Byłyby to instytucje działające na zasadach non-profit, co pozwoliło skoncentrować ich funkcjonowanie nie na maksymalizacji zysków, a na konkretnej misji publicznej. Utworzenie takich instytucji mogłoby być powiązane z zamknięciem obecnej perspektywy finansowej (2015 r.), kiedy środki z wszystkich operacji wrócą do Instytucji Zarządzającej i jednocześnie pojawi się możliwość znacznego dekapitalizowania tej instytucji środkami nowego okresu programowania (2014 – 2020).

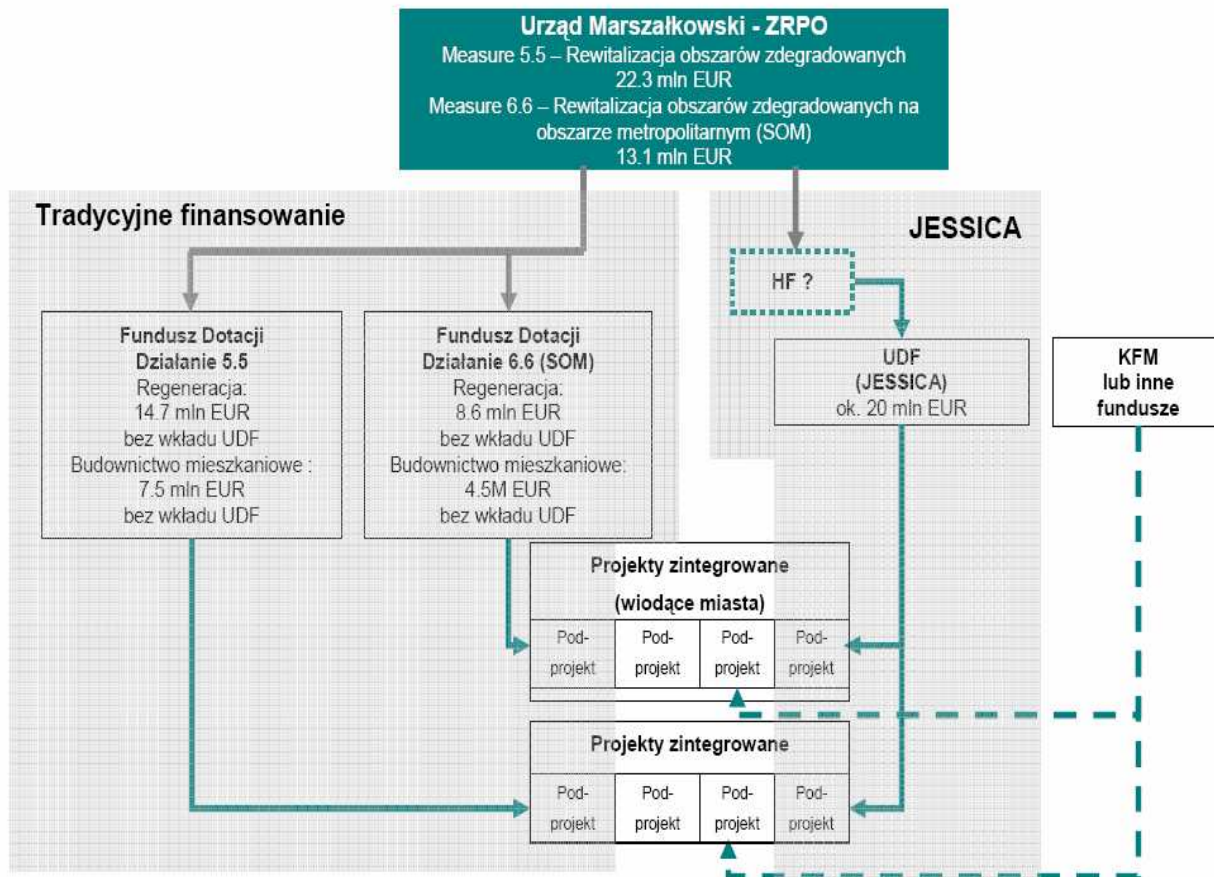
Analiza SWOT:

<p>Silne strony</p> <ul style="list-style-type: none"> - Szybkie uzyskanie płatności i dostępność środków z funduszy unijnych oraz możliwość przyspieszonego certyfikowania wykorzystania tych środków - Szeroka gama produktów finansowych (pożyczki, wkłady kapitałowe, mezzanine) - Doświadczenia Instytucji Zarządzającej w rozwoju funduszy pożyczkowo-gwarancyjnych w innych dziedzinach (sektor małych i średnich przedsiębiorstw) oraz przygotowania inicjatywy JEREMIE - Ograniczenie konieczności stosowania procedur zamówień publicznych na poziomie projektu, jeśli będzie on realizowany przez podmiot niepubliczny 	<p>Słabe strony</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ograniczony zakres zastosowania funduszy dostępnych w ramach RPO wynikający z wymogów RPO i konieczności uwzględniania już zdefiniowanych kryteriów dla projektów rewitalizacyjnych zaplanowanych dla tradycyjnych projektów dotacyjnych, - Konieczność stosowania dodatkowych przetargów związanych z wyborem podmiotu zarządzającego UDF - Brak doświadczenia z instrumentami finansowymi dla rozwoju obszarów miejskich - Brak doświadczenia w zarządzaniu UDF i HF - Mała świadomość i zrozumienie inicjatywy JESSICA wśród beneficjentów funduszy unijnych - Stosunkowo późne wdrożenie JESSICA w stosunku do okresu programowego 2007-2013 (miasta oczekują finansowania bezzwrotnego, potrzebny dodatkowy czas na utworzenie UDF)
<p>Szanse</p> <ul style="list-style-type: none"> - Potencjał kilku projektów dość dobrze zdefiniowanych do wykorzystania finansowania zwrotnego - Brak spełnienia przez projekty kryteriów występowania luki finansowej. Wiele projektów może nie spełniać kryterium występowania luki finansowej z powodu zbyt wysokiego zwrotu z inwestycji, co dyskwalifikuje możliwość pozyskania dotacji i projekty te mogą być interesujące dla JESSICA - Poparcie społeczne dla projektów rewitalizacyjnych - Dążenie miast do zwiększania atrakcyjności warunków życia w obliczu wzrastającej konkurencji miast o siłę roboczą i podatników - Dostępność terenów w miastach. Znaczne tereny położone w zdegradowanych centrach miast posiadają duży potencjał komercyjny - Trudna sytuacja na rynku kredytowym wzmaga zainteresowanie deweloperów alternatywnymi źródłami finansowania. 	<p>Zagrożenia</p> <ul style="list-style-type: none"> - Brak funduszy dla współfinansowania projektów w budżetach miast zaangażowanych w przygotowania do mistrzostw Europy w piłce nożnej EURO 2012 - Trudna sytuacja na rynku kredytowym oraz restrykcyjne wymagania banków kredytujących mogą ograniczyć potencjał pozyskania finansowania dłużnego dla projektów - Bierna postawa miast wobec angażowania się we współpracę z partnerami prywatnymi (negatywna percepcja społeczna współpracy)

Źródło: ARUP

Strategia wdrażania JESSICA w Województwie Zachodniopomorskim

Źródło: ARUP